

“မှော်ဘီဆရာသိန်း၏ ပါးစပ်ရာဇဝင်”

စာအုပ်အမည်။ ။ပါးစပ်ရာဇဝင်
စာရေးသူ ။ မှော်ဘီဆရာသိန်း
ထုတ်ဝေသူ ။ ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်(တ)အကြိမ် ၂၀၀၇-၈ပြီ။

မှော်ဘီဆရာသိန်း၏ ပါးစပ်ရာဇဝင်စာအုပ်နှစ်တွဲပေါင်း ပြန်ထွက်လာသည်ကို တွေ့ရသဖြင့် ဝမ်းမြောက်မိသည်။ ရှားပါးစာအုပ်အဟောင်းတန်းတွင်ပင် ထိုစာအုပ်ရှာမရသည်မှာကြာပြီ။ ဆိုက်ဆိုက်မြိုက်မြိုက်ပင် တပေါင်းတည်းပြန်ထွက်လာသည်။ ယခင်က ၂-တွဲခွဲထွက်ခဲ့သည်။ ကြာပြီ-၁၉၂၆-၂၇ ခုနှစ်ခန့်က ပ-တွဲ ဒုတိယ ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့် တစ်နှစ်ခန့်ခြားလောက်ထွက်ခဲ့ သည်။ ပုံနှိပ်မှတ်တမ်းအစုံပင် ယခုစာအုပ်တွင်ဖော်ပြထားသဖြင့် သုတေသီတို့အတွက် အကျိုးများပါသည်။ ယခုအကြိမ်သည် တတိယအကြိမ်ဖြစ်ပါ၏။

မှော်ဘီဆရာသိန်းကို ယခုခေတ်လူငယ်တို့ အတန်ငယ်စိမ်းနေမည်ဟုထင်သည်။ “စစ်ကြီးမဖြစ်မီကာလ၌မူ သူ့အမည် သည် အကျော်ဇောဖြစ်ခဲ့သည်။ သူ့မှတ်တမ်းပါ စာတိုစာစများကို မြို့ရွာအနှံ့ရွတ်ဖတ်ရယ်မောခဲ့ကြသည်ချည်းဖြစ်သည်။ သူ့မှတ် တမ်းပါ အဖြစ်အပျက်များကို လူကြီးလူငယ်မရွေး ကြားချင်နာချင်ကြသည်”ဟု အဆိုရှိသည်။

ဆရာတိုက်စိုးက မှော်ဘီဆရာသိန်းအကြောင်းစေ့ငမေချာတင်ပြဖူးသည်။ ဆရာသိန်းသည် ၁၈၆၂-ခုနှစ်မွေး၍ ၁၉၄၂-ခုနှစ်တွင်ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ အသက်(၈၀)အရွယ်ဖြစ်သည်။ သူ့စာတွေကို ကြည့်ရှုခြင်းအားဖြင့် ဗဟုသုတအရာ မည်မျှဆရာသိန်း လိုစားခဲ့သည်ကို သိနိုင်သည်။ အစုအဆောင်း ဝီရိယလည်းကောင်းလှသည်။ စာအမြောက်အများကို မနားတမ်းရေးမှတ်နိုင်ခဲ့သည်ဟု ဆိုရမည်။ အရူးလွယ်အိတ်စာတမ်း၂-တွဲ အပြင်၊ ပေါရာဏဒီပနီကျမ်း၂-တွဲ၊ ဟင်းလေးအိုးစာတမ်း၊ ရှေးဖြစ်စာတမ်း၊ နှောင်းဖြစ်စာ တမ်း၊ ဗျိုင်းနားမင်္ဂလာစာတမ်း၊ ပါးစပ်ရာဇဝင်နှစ်တွဲ၊ ဝန်ကြီးမှူးကြီးများ အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ မြန်မာပညာရှိကြီးများအကြောင်း၊ မင်းသမီးနှင့် ဒွန်းစက္ကားညားပုံဖြစ်သောယုလေးလုံးပုံပြင်၊ မြန်မာဇာတ်သဘင် စသောလုံးချင်းစာအုပ်များအပြင် လုံးချင်းအဖြစ်မရောက်ဘဲ မြန်မာ သံတော်ဆင့်၊ မြန်မာ့အသွေ၊ မဟာဗောဓိ၊ ဒီးဒုတ်၊ သူရိယ၊ တိုးတက်ရေး...စသောစာနယ်ဇင်းများတွင် ရေးသားသောဆောင်းပါးများ လည်းရှိသေးသည်။ ခရစ်နှစ်၂၀၀၀-ခုနှစ်လောက်ကမူ မြန်မာနိုင်ငံစာပေနှင့် စာနယ်ဇင်းအဖွဲ့က ဆရာသိန်း၏စာအချို့ကို စုစည်း၍ “မှော်ဘီဆရာသိန်းစာပေါင်းချုပ်”-အုပ်ထုတ်ခဲ့သေးသည်ကို တွေ့ရသည်။

“ဆရာကြီးသည်လူပုဂ္ဂိုလ်အကြောင်း၊ သမိုင်းဝင်နေရာဒေသအကြောင်း၊ ဘုရားစေတီသမိုင်းနှင့် စာတိုကဗျာတို့နှင့် ဇာတ်သဘင်တို့အကြောင်းကိုပါ မော်ကွန်းတင်ထားခဲ့သဖြင့် နှောင်းလူများအတွက် များစွာကျေးဇူးကြီးလှပါသည်။ ထို့ပြင် ပါးစပ်ရာဇဝင်ဟု ဆိုအပ်သော (Oral History)ဆန်သည့်အကြောင်းရပ်များကို ဝါသနာဘာဂီအရ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သဖြင့် ခေတ်ပြိုင်ပညာလေ့လာ လိုက်စားသူများအတွက် နှိုင်းချိန်ဆက်စက်ရန် အခွင့်အလမ်းသာစေခဲ့ပါသည်”ဟု စာပေါင်းချုပ်မူစစ်စစ်ရေး ရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့က ဥပျောဇဉ်ရေးသားခဲ့သည်။

ဆရာသိန်း၏စာတို့ကို (က)မှတ်ဖွယ်ရယ်ဖွယ်ကဗျာအတိုအစများ(ခ)အောက်မြန်မာနိုင်ငံထုတ် ဇာတ်စာအုပ်ကောက်နှုတ်ချက်များ(ဂ)ဘုရားသမိုင်းများ(ဃ)ဒန္တာရီပုံပြင်များ(င)ဝန်စုမှူးအတ္ထုပ္ပတ္တိများ(စ)သိမှီရာပုဂ္ဂိုလ်အတ္ထုပ္ပတ္တိများ...ဟူ၍ ဆရာတိုက်စိုးက အမျိုးအစားခွဲကြည့်ခဲ့သည်။

ဆရာဇော်ဂျီကမူ ဆရာသိန်းနှင့် ဦးဖိုးကျားတို့၏ စာအချို့ကို အခြေခံလျက် “သိန်းနှင့်ကျား ငိုကာ”ကို ပြုစုရေးသားခဲ့သည်။ သိန်းနှင့်ကျားတို့၏ စာအချို့ကို ယခင်ကလည်း ဖတ်ဖူးနှစ်သက်ကြည့်နူးခြင်းဖြစ်ခဲ့။ ယခုတစ်ဖန် ပြန်ဖတ်သောအခါတွင်လည်း ဒုတိယအကြိမ်နှစ်သက်ကြည့်ညိုစိတ်ဖြစ်လာပါ၍ထိုစာတို့ကို လေ့လာပါသည်။ ပိုမိုနှစ်သက်ကြည့်ညိုခြင်းဖြစ်ခဲ့သည်ဟုဆိုကာ သိန်းနှင့်ကျားငိုကာကို ဖွင့်ဆိုရေးသားခဲ့ပါသည်။

သိန်းနှင့်ကျားတို့၏ စာအချို့သည် မြန်မာ့ပတ်ဝန်းကျင်သတိ၊ မြန်မာ့ပတ်ဝန်းကျင်အဆင်အခြင်၊ မြန်မာ့ပတ်ဝန်းကျင်စေတ နာတို့ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ကြအောင် ဖွင့်ဆိုအားထုတ်ထားသော စာဖြစ်သည်ဟု ဆရာဇော်ဂျီဆိုခဲ့သည်။

ဆရာသိန်း၏စာများ အမျိုးအစားစုံ ဗဟုသုတကိုတစ်စုတစ်ဆောင်းလုပ်နိုင်ခဲ့ခြင်းမှာ နဂိုဝါသနာစရိုက်အပြင် အတွေ့အကြုံ ကလည်း စုံလှသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ သူ့ဘဝအတွေ့အကြုံများကို စဉ်ကြည့်လျှင် ကျွဲကျောင်းသား၊ လှေထိုးသား၊ ကူလီ၊ အလွယ်ပြုသူ၊ ဇာတ်လူပြက်၊ ရုပ်စုံစင်အပျိုတော်ရုပ်ကိုင်း၊ ကြေးတိုင်စာရေး၊ မြို့အုပ်စာရေး၊ ဗိုလ်အိမ်ဘဏ္ဍာစိုး၊ စားပွဲထိုး၊ မြန်မာစာပြ ဆရာ၊ စာပုံနှိပ်တိုက်၊ သတင်းစာတိုက်စာရေး...စသည်ဖြင့် ဘဝစုံဖြစ်သည်။ ဘယ်အလုပ်လုပ်လုပ်၊ ဘယ်နေရာရောက်ရောက် သူနားစွဲခဲ့သည့် ကဗျာလင်္ကာ၊ သီချင်း၊ မှတ်ဖွယ်မှတ်ရာတို့ကို အလွတ်မခံ သူ့မှတ်စု၌ထည့်လိုက်သည်သာဖြစ်သည်ဟု...ဆိုပါ သည်။

အရူးတစ်ယောက်သည် တွေ့ရာ မိမိအိတ်ထဲကောက်ထည့်သကဲ့သို့ မှတ်ဖွယ်မှတ်ရာထိုထိုစာ၊ ထိုထိုအကြားအမြင်တို့ကို ဆရာသိန်းသည် တေးမှတ်၊ မှတ်တမ်းတင် ခဲ့ သည် ချည်း ဖြစ် သည် ။ ထို စာစု ကို အရူးလွယ်အိတ် ဟု ရေးထုတ် ခဲ့ သည် ။ အရူးလွယ်အိတ်

ဆရာဟုလက်မှတ်ရေးထိုးဖူးသည်။

ဤမျှဆိုလျှင် မှော်ဘီဆရာသိန်းဆိုသည့် ပုဂ္ဂိုလ်အကြောင်း အကျဉ်းမျှ ခေါက်မိပြီဟု ယူဆမပါ၏။ ပါးစပ်ရာဇဝင်ကို ကြည့်ကြပါဦးစို့။

“ပါးစပ်ရာဇဝင်သည် ဘိုးတော်ဘုရားလက်ထက် အဖြစ်အပျက်တို့ကို အရပ်သူအရပ်သားများ တစ်ဆင့်စကား တစ်ဆင့် ကြား၍ မှတ်သားခဲ့ကြသည့်အတိုင်း ပြန်လည်ရေးသားထားသည်ဖြစ်ရာ ရာဇဝင်အသက်ဝင်၍ နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်သည်”ဟု ဆရာဇော် ဂျီမှတ်ချက်ပြုခဲ့သည်။

“ရာဇဝင်တွင်မထည့်သော လူကြီးသူမများ အစဉ်အလာအရပြောဆိုခဲ့ကြသော အဖြစ်အပျက်တွေပါသည်”ဟု သူကြီး ဂေဇက် ဦးခင်မောင်က ဆိုခဲ့သည်။

ရာဇဝင်ဟုဆိုရာ၌ ရာဇဝံသ မင်းအကြောင်း၊ သမိုင်းဟုဆိုရာ၌ လူတွေအကြောင်းဟု ဆရာတို့ခွဲခြားဆိုခဲ့ဖူးသည်။ မှော်ဘီ ဆရာသိန်းက ရာဇဝင်လေးမျိုးရှိကြောင်းရေးခဲ့ဖူးသည်။

(က)ကမ္မည်းကျောက်စာတို့၌ ဖော်ပြသောရာဇဝင်

(ခ)အုပ်စိုးသော မင်းအမိန့်တော်နှင့် ရေးသားသောရာဇဝင်

(ဂ)သဘင်သည်တို့ကပြသောဇာတ်ရာဇဝင်

(ဃ)ပြောကြသောပါးစပ်ရာဇဝင် ဟူ၍(၄)မျိုးရှိကြောင်း ပညာရှိတို့မိန့်ဆိုသည်ကို နာခံမှတ်သားဖူးသည်ဟု ဆရာသိန်း ရေးခဲ့သည်။

-ကမ္မည်းကျောက်စာရာဇဝင်ကား ရှေးရှေးကြီးကသုံးသော စကားအတိုင်း ကိရိယာအပိုနည်းလျက် ရှေးသုံးအက္ခရာတို့နှင့် သာ တိတိကျကျရေးသားကြပေကြောင်း။

-မင်း၏အမိန့်တော်နှင့် ရေးသားရသောရာဇဝင်ကား အကြားများသည်။ အချီးအမြှောက်များသည်။ မင်း၏အလိုတော်ကျ ရေးသားကြပေကြောင်း။

-ဇာတ်ရာဇဝင်ကား အလွမ်းအဆွေးများပေကြောင်း။

-ပါးစပ်ရာဇဝင်ကား ရာဇဝင်၌ပါသည်တို့ထက် အကားအားကြီးပေကြောင်း...ဟူ၍ ပညာရှိတို့ မိန့်ဆိုသည်ကို မှတ်သား ဖူးကြောင်း ရာဇဝင်(၄)မျိုးအကြောင်း ဆရာသိန်းရေးခဲ့သည်။

ထို့ကြောင့် ပါးစပ်ရာဇဝင်ဟူသည် အခြားသောရာဇဝင်အမျိုးအစားနှင့်တော့ ကွာခြားနေမည်အမှန်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အချို့ပညာရှင်တို့က ပါးစပ်ရာဇဝင်အား ရသရှုထောင့်မှကြည့်လျှင် သိပ်ပြောစရာမရှိ။ သုတေသနရှုထောင့်မှ ကြည့်လျှင်တော့ ပြောစရာများရှိနေသည်။ အချို့နေရာများတွင် မဟာရာဇဝင်ကြီးများ၏ ရေးသားချက်များနှင့် ကွဲလွဲချက်ရှိနေသည်ဟု ဆိုကြသည်။

ပါးစပ်ရာဇဝင်ဟူ၍ စာအုပ်အနေနှင့် တွေ့ဖူးသည်မှာလည်း မှော်ဘီဆရာသိန်းရေးသည့် “ပါးစပ်ရာဇဝင်”စာအုပ်သာဖြစ် ၏။ ပါးစပ်ရာဇဝင်တို့၏သဘောသည် ရှေးလူကြီးသူမတို့၏ တစ်ဆင့်စကားတစ်ဆင့်နား သိမှီသူတို့၏ အမှတ်ရချက်၊ တွေ့ကြုံသိ ကြားချက်တို့ကို ပြောကြားချက်များဖြစ်၍ ရာဇဝင်စာအုပ်များနှင့် တူညီချက်၊ ကွဲလွဲချက်၊ ရာဇဝင်စာအုပ်တို့တွင် မပါသောအကြောင်း အရာတို့လည်းပါနိုင်ပါသည်။

သို့သော် ဆရာသိန်း၏ ပါးစပ်ရာဇဝင်သည် အရမ်းမဲ့ရေးသားထားခြင်းမဟုတ်ကြောင်း ပညာရှင်တို့၏အမြင်ကို ကြည့် ခြင်းဖြင့်သိနိုင်သည်။

မှော်ဘီဆရာသိန်းအကြောင်း ဘဝထုပွတ်ရေးသားသည့်ဆရာတိုက်စိုးက-“ရှေးလူကြီးသူမတွေထံမှ ရောက်တက်ရာရာ ကြားသမျှကို ကျောက်စာထွက်၊ ကျမ်းဂန်ထွက် အချက်အလက်တွေနှင့်ရော အခြားသုတေသီများ၏ တင်ပြချက်တွေနှင့်ပါ နှိုင်းယှဉ်ပြ ထားသည်မှာ အားရလောက်ပေသည်။”ဟု ဆရာတိုက်စိုးက သုံးသပ်ခဲ့သည်။ ဒေါက်တာသန်းထွန်းက “ဦးဘိုးသိန်း(မှော်ဘီဆရာ သိန်း)သည် ကျွန်တော်ရှေ့ပြေး၊ ကျွန်တော်စံထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဖွင့်ဟခဲ့သည်။

ဤအဆိုနှစ်ရပ်သည် ဆရာသိန်း၏“ပါးစပ်ရာဇဝင်”နှင့်ပတ်သက်၍ အလေးထားဖွယ်ဖြစ်၏။

“ပါးစပ်ရာဇဝင်”သည် ယခင်ကနှစ်တွဲထုတ်ခဲ့သည်။ ယခုစာအုပ်တွင်ပေါင်းစည်းထားသဖြင့် ပထမပိုင်း၊ ဒုတိယပိုင်းဟု ခွဲခြားထားသည်။ ပထမပိုင်းသည် ဘိုးတော်ဘုရားခေါ် ဗဒုံမင်းလက်ထက် ဖြစ်ရပ်များ၊ တွေ့ကြုံချက်များဖြစ်သည်။

ဘိုးတော်ဘုရားသည် ကုန်းဘောင်ဆက်ပဉ္စမမြောက်မင်းဖြစ်၍ အလောင်းမင်းတရား၏ စတုတ္ထသားတော်ဖြစ်သည်။ ငယ်မည်မောင်ပိုင်းဖြစ်၏။ ၁၁၄၄-ခုနှစ်တွင် တူတော်စဉ့်ကူးမင်းနှင့် ဖောင်းကားစားမောင်မောင်တို့ကို လုပ်ကြံ၍ နန်းတက်ခဲ့သည်။ တက်စတွင်မင်းဆွေစိုးမျိုး၊ မှူးမတ်အမှုထမ်းအချို့ကို သုတ်သင်ခဲ့သည်။ ဝန်ကြီးမဟာသူရနှင့်ညီတော်စည်သာမင်းသားပူးပေါင်း၍ ဘိုးတော်ဘုရားအားလုပ်ကြံသည်။ အထမမြောက်၊ ထို့ကြောင့် ထုံးစံအတိုင်း စီရင်ခဲ့သည်။ ညီတော်ကဘိုးတော်ဘုရားအတွက် ထီးနန်းရရန် ဖောင်းကားစားကို လုပ်ကြံပေးခဲ့သည်။ သို့သော် ဘိုးတော်ဘုရားနန်းတက်သည့်အခါ ညီတော်ကို အိမ်ရှေ့မပေးဘဲ၊ သားတော်ကြီးအား ဥပရာဇာနန်းလျာထားသဖြင့် နောင်တော်ကိုလုပ်ကြံခဲ့သည်။ မအောင်မြင်သဖြင့် ကွပ်မျက်ခံခဲ့ရသည်။

၁၁၄၅-ခုနှစ်တွင် ဘိုးတော်ဘုရား အင်းဝပြောင်းနန်းစံသည်။ သူ့လက်ထက်တွင် အောင်ပင်လယ်ကန်၊ နန္ဒကန်၊ မိတ္ထီလာ ကန်တို့ကို ဆည်ဖို့ပြုပြင်ခဲ့သည်။ ၁၁၇၀-ခုနှစ်တွင် အိမ်ရှေ့မင်းသားတော်ကြီး ကံကုန်၍ သားတော်ကြီးမှဖွားမြင်သော မြေးတော်စစ် ကိုင်းမင်းသားကို

အိမ်ရှေ့အရာပေးခဲ့သည်။

ဘိုးတော်ဘုရားလက်ထက်တွင် မြို့(၅၆)မြို့သို့ တစ်မြို့လျှင်သံဃာ(၅)ပါးနှင့် ပိဋကတ်တစ်စုံစီဖြင့် စေလွှတ်ကာ သာသနာ ပြုစေခဲ့သည်။ သီဟိုဠ်အမတ်က လျှောက်သဖြင့် သီဟိုဠ်သို့လည်း သာသနာပြုစေလွှတ်ခဲ့သည်။ ဘိုးတော်ဘုရားလက်ထက်တွင် ရခိုင်ကိုသိမ်းပိုက်ခဲ့သည်။

ဤကားရာဇဝင်စာအုပ်များ၏ ရေးသားချက်ကို အကျဉ်းချုပ်တင်ပြချက်ဖြစ်ပါသည်။

ပါးစပ်ရာဇဝင်ဒုတိယပိုင်းတွင် ဘိုးတော်ဘုရား၏ မြေးတော်စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက် အဖြစ်အပျက်များကို တင်ပြထား သည်။ အထူးသဖြင့်နန်းမတော်မယ်နုအကြောင်းဖြစ်သည်။ ပါးစပ်ရာဇဝင်ဒုတိယပိုင်းကို “နန်းမတော်မယ်နု” အမည်ဖြင့်လည်း စာအုပ် ထုတ်ခဲ့ဖူးသည်ဟု သိရသည်။

“စင်စစ်အားဖြင့်ဤပါးစပ်ရာဇဝင်သည် မူတင်ပြီးဖြစ်၍ ရာဇဝင်တို့၌ပါဝင်ခွင့်မရှိသေးသော တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးရင်းနှီးခင်မင် ၍ သူငယ်ချင်းရောင်းရင်းတို့ ဖက်လှဲတကင်းပြောဆိုကြပုံကို ရာဇဝင်ကြောင်းဖြင့် နှီးနှယ်ကာ နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် ရှာရှာဖွေဖွေဖော်ပြ သော စာအုပ်ဖြစ်ကြောင်း...”ဟု အမှာရေးသူဆရာကြီး ဟံသာဝတီ ဦးဘရင်က တင်ပြထားသည်။

အလောင်းမင်းတရားကြီး၏ ဒုတိယသားတော် ဆင်ဖြူရှင်မင်းတရားလက်ထက် သားတော်စဉ်ကူးမြို့စားကို ထီးမွန်နန်းမွေ ဆက်ခံစေလိုသောဆန္ဒနှင့် ညီတော်များကို မင်းသားတို့အဆောင်အယောင်နှင့်တကွ ကံကျွေးမြို့များကို နှုတ်သိမ်းပြီး အင်းဝမြို့တော်မှ အရပ်တပါးသို့ ပို့ထားသည်။

ဗဒုံမြို့စား ဘိုးတော်ဘုရားသည် ကိုယ်လုပ်တော်၊ သားတော်၊ သမီးတော်တို့နှင့် အိမ်တော်ပါ မောင်ကျော်ရွေး၊ မောင်ပေါ်ဦး၊ မောင်မြတ်ထင်တို့ပါ စစ်ကိုင်းဘက်အောင်မြေလောကစေတီတော်နေရာ၌ တည်းအိမ်တော်ဆောက်၍ ညှိုးညှိုးငယ်ငယ်နှင့် နေထိုင် ကြရသည်။ ထိုအခါ ကိုယ်လုပ်တော်အချို့က ဈေးရောင်း၊ သမီးတော်အချို့က ရက်ကန်းယက်၊ ဘိုးတော်မင်းတရားက ချည်ခင်များ ဆေးဆိုး၊ ရံဖန်ရံခါ တောင်းများ၊ ဆန်ခါ၊ ဆန်ကော၊ ဗန်းများရောင်းချအသက်မွေးရသည်။ မောင်ကျော်ရွေးက မန်ကျည်းရွက်နုရူး၊ မောင်ပေါ်ဦးကရောင်း၊ မောင်မြတ်ထင်က ဗန်းမော်၊ ကောင်းတုံရောက်လှေထိုးလိုက်ကျွေးမွေး၊ မိဖုရားကြီးမလွန်းမယ်က ဝါကျိတ်ဝါ ဖန်၊ ဗိုင်းငင်ချည်ချ၊ ရက်ဖောက်ရောက်၊ ရက်ကန်းယက်၊ ချည်စာဖိုး၊ ချည်စာနယ် အလုပ်များ လုပ်ကိုင်ကြရသည်။

ထိုအခါတွင် အရပ်သူအရပ်သားများနှင့် အဆက်အဆံရှိလာသည်။ သိကျွမ်းခင်မင်လာခဲ့ကြသည်။ သူတို့အပေါ်ကျေးဇူးရှိ သူများကို အမြင့်ရောက်သည့်အခါ ထိုက်သင့်သလိုချီးမြှောက်ခဲ့သည်။

ထိုသို့သောဘဝများဖြတ်သန်းခဲ့ရသဖြင့်လည်း ဘိုးတော်ဘုရားအကြောင်း၊ မိဖုရားကြီး၊ သားတော် သမီးတော်တို့အ ကြောင်း၊ အိမ်တော်ပါအထိန်းအယ ကျေးကျွန်များအကြောင်း အရပ်သူအရပ်သားတို့ သိကျွမ်းခွင့်ရသဖြင့် တစ်ဆင့်စကား တစ်ဆင့် နား ရှေ့မှီနောက်မှီလူကြီးသူမများ ပြောစကားကို ဆရာသိန်းမှတ်တမ်းတင်နိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်မည်ဟု ယူဆမိ၏။

ပါးစပ်ရာဇဝင်ပထမပိုင်းတွင် အမရပူရမြို့ ပထမမြို့တည် ဘိုးတော်မင်းတရားကြီးအကြောင်း အခြေခံ၍ မောင်မြတ်ထင် ဝန်ကြီးဖြစ်ပုံ၊ မဟာမြတ်မုနိရုပ်ပွားတော်ပင့်ဆောင်ပုံ၊ ဦးကျော်ရွေးကိုရန်ကုန်ဝန်ကြီးခန့်ပုံ၊ မလိုသူတို့တိုင်ကြားသဖြင့် အရေးယူရာ တွင် ရာဇဝရိယာယ်၊ မိဖုရားကြီး၏သံယောဇဉ်နှင့် လုပ်ဆောင်ချက်တို့ကို အနီးကပ်တွေ့ရသည်။

“ရာဇဝင်အသက်ဝင်သည်ဟု” ဆရာဇော်ဂျီ၏မှတ်ချက်သည် မှန်လှပါပေ၏။ ဖတ်ရသည်မှာ သမိုင်းစာအုပ်များ ဖတ်ရသ ကဲ့သို့ အသက်ကင်းမဲ့နေသည်မဟုတ်ဘဲ၊ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်၊ ပြဇာတ်တစ်ပုဒ်၊ ရသစာတစ်ပုဒ်ဖတ်ရသကဲ့သို့ စိတ်ဝင်စားဖွယ်အတိဖြစ် ၏။

ပါးစပ်ရာဇဝင်ပါ-မောင်ပေါ်ဦးကား မြန်မာစာဖတ်ပရိသတ်များ ရင်းနှီးပြီးဖြစ်သည့် အမတ်ကြီးဦးပေါ်ဦးပင်ဖြစ်၏။ ဦးပေါ် ဦးကား ဘိုးတော်ဘုရား(ဗဒုံမင်း)၊ ဘကြီးတော်(စစ်ကိုင်းမင်း)၊ ရွှေဘိုမင်း...စသည်ဖြင့် မင်း(၃)ဆက်တိုင် စားခဲ့ရသည်။ (ဆရာတင် နိုင်တိုးက “အမတ်ကြီးဦးပေါ်ဦးနှင့် သမိုင်းသုတေသနအမြင်” ကိုတင်ပြဖူးသည်။)

“ရသစာပေတွင် သရုပ်ဖော်ခြင်းသည် စာပေ၏ပုံသဏ္ဍာန်ပိုင်း၌ စာ၏အာဘော်နှင့် စာ၏အကြောင်းအရာတို့ကို အထက် မြက်ဆုံးမြင့်တင်ပေးတတ်သော အလင်္ကာဂုဏ်တစ်မျိုးဖြစ်သည်ဟု ဆိုရမည်။ ထို့ပြင် ဘိုးတော်ဘုရားနှင့် မိဖုရားကြီးတို့၏ ရောင်းရင်း ဘက်-ဦးမှော်၊ ဒေါ်တုတ်တို့နှင့် တွေ့ဆုံခန်းသည်လည်း ကြည်နူးဖွယ်အတိဖြစ်၏။ ယေဘုယျလူ့စရိုက်တို့တွင် မိမိအမြင့်ရောက် သည့်အခါ စည်းစိမ်ဂုဏ်သိမ်မြင့်သည့်အခါတို့တွင် ငယ်စဉ်က ဆင်းရဲဖက်များကို အပေါင်းအသင်းဟု အသိအမှတ်မပြု၊ စိတ်ကြီးဝင် ဘဝင်မြင့်တတ်ကြသည်။ ဘိုးတော်မင်းတရားနှင့် မိဖုရားကြီးကား ဤသို့မဟုတ် ကျောင်းနေဘက် ငယ်သူငယ်ချင်းကို လှိုက်လှဲပျူငှာ ဆီးကြိုဧည့်ခံ သွားလိုရာလိုက်ပို့၊ လိုလေသေးမရှိ ပြုစုကြသည်။

အခွန်အတုတ်များကောက်ခံပုံ၊ မင်းကျင့်တရားနှင့်အညီကျင့်သင့်ပုံ၊ ကျင့်ရပုံများအကြောင်းသည် မှတ်သားဖွယ်ကောင်းလှ သည်။ ဦးမှော်သည် ဘဝခံစားချက်အရ သူ့သူငယ်ချင်း ဘိုးတော်ဘုရားအား ဆင်းရဲသူဆင်းရဲသားအပေါ်ညှာတာသင့်ကြောင်း၊ မနှိပ်စက်သင့်ကြောင်း၊ လူချင်းတူတူ သူချင်းမျှမျှ သဘောထားဖို့ ဆုံးမခဲ့သည်။ ဘိုးတော်ဘုရားကလည်း သူ့အပေါ်အထင်မလွဲရန်၊ မင်းကျင့်တရား(၈)ပါး၊ (၁၀)ပါးနှင့်အညီကျင့်ကြံကြောင်း ပြောပြခန်းများသည် ဗဟုသုတဖြစ်ဖွယ်သာမက စိတ်နေစိတ်ထားပါ ခန့်မှန်းလို့ရသည်။

တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်မင်းလုပ်သူများအတွက် လိုက်နာစရာ၊ အတုယူစရာများဖြစ်သည်ဟု ယူဆမိ၏။ ထို့ကြောင့် ပါးစပ်ရာဇဝင်သည် သာမန်ဖတ်ကောင်းရုံသာမကဘဲ တန်ဖိုးရှိအသိတရားတို့ကိုပါ ပေးနိုင်သည်ဟု ယူဆမိသည်။ အချက်အလက် လည်းပါသည်၊ ဂဃနဏလည်းရှိသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် သမိုင်းပါမောက္ခ ဒေါက်တာသန်းထွန်းက ဆရာသိန်း၏ ပါးစပ်ရာဇဝင်ကို အလေးထားခဲ့ခြင်းဖြစ်မည်ဟု ယူဆမိပါ၏။ ပါးစပ်ရာဇဝင်ကို အလေးထားခဲ့ခြင်းဖြစ်မည်ဟု ယူဆမိပါ၏။ ပါးစပ်ရာဇဝင်ကို အလေးထားခဲ့ခြင်းဖြစ်မည်ဟု ယူဆမိပါ၏။ ပါးစပ်ရာဇဝင်ကိုဖတ်၍ သမိုင်းသုတပွားတိုင်း၍ ကြည်နူးချမ်းမြေ့နိုင်ကြပါစေသတည်း။